ПРОГРАМА за управление на ИИНЧ

Проф. Антоанета Христова

Въведение
1 стр.

Проектна дейност
2 стр.

Структура на ИИНЧ
4 стр.

Финансиране на ИИНЧ
8 стр.

Образователна дейност
11 стр.

Публикационна дейност
13 стр.

Издавани списания
15 стр.

Връзка с други институции и международни мрежи
17 стр.

Връзки с обществеността
19 стр.

Заключение: Приоритети
20 стр.

2022

ВЪВЕДЕНИЕ

Мисията на Института за изследване на населението и човека (ИИНЧ) е ориентирана към провеждане на демографски и психологични изследвания, целящи разкриване на закономерностите и факторите за развитие и възпроизводство на българското население, а също за психологично развитие и реализация на отделния човек. Изследователската стратегия на института е насочена към подпомагане на институциите при решаването на проблеми с демографското, обществено и личностно развитие в условията на европейска интеграция и налични глобални тенденции.

Научните приоритети на ИИНЧ отразяват, от една страна, научноизследователските интереси и насоченост на учените, но от друга, в тях рефлектират актуалните обществени интереси и приоритетите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 и се стремят към съответствие с научните цели и приоритети на Хоризонт Европа за периода до 2027. „Новите знания и революционните иновации трябва да стимулират зелените и цифрови трансформации, които са в ход в нашето общество. Те помагат да се придвижим по-бързо към устойчиво и просперираще бъдеще за хората и планетата, основано на солидарност и уважение към споделените европейски ценности.

Политиката за научни изследвания и иновации трябва да играе ключова роля в отговор на предизвикателствата, породени от глобалната пандемия от COVID-19. Това ще помогне за изпълнението на плана за възстановяване на Европа, проправяйки пътя за излизане от настоящата криза по пътя към по-справедливо бъдеще, основано на икономически растеж, който зачита планетата.“

ПРОЕКТНА ДЕЙНОСТ

В съответствие с мисията и приоритетите на ИИНЧ през изминалия период са реализирани значими изследователски проекти, като например изброените по-долу, които са и предлагани през последните 3 години за научни и научно-приложни постижения:

- Проект „Поляризация и конфликти в българското общество: причини, превенция, преодоляване“ (2021–2022), финансиран от Министерския съвет на Република България;
- Проект „Обучение на обучители по Програма за превенция и интервенция на агресията и насилието в училище“ (2020–2021), финансиран от Министерство на образованието и науката;
- Проект „Личност и рисково поведение на пътя“ (2017–2021), финансиран от бюджетната субсидия на БАН;
- Проект „Разработване на политики, насочени към българите в чужбина“ (2019–2020 г.), възложен и финансиран от Министерския съвет на Република България;
- Проект „Стрес и справянето с него в условия на разпространяваща се инфекция от Ковид“, финансиран от бюджетната субсидия на БАН;
- Проект „Проблеми и тенденции в здравословните и рисковите нагласи и поведения на учениците в България“ (2017–2019 г.), финансиран от Министерство на образованието и науката;
- Личност и трудово поведение;
- Личност, образование и професионална реализация при лица от уязвими групи в страната: научни измерения и практически подходи (2019 – 2022). Проектът се финансира от Министерство на образованието и науката на Република България чрез Национална програма „Млади учени и постдокторанти", одобрена с Решение на Министерски съвет № 577 от 17 август 2018 г.;

- Проект „Цялостен анализ на текущото състояние и измерения на детската бедност и социално изключване в България, както и на политиките, програмите, услугите, бюджетите и механизмите за справяне с тях";
- Бяла книга за езиковия спор между България и Република Северна Македония.

Анализът на изследователската тематика показва актуалност и добро сътрудничество с държавните институции, с което ИИНЧ осъществява основната задача на обществените науки, а именно – да бъдат максимално близо до проблемите на обществото и да са насочени към решаването им, както и да подпомагат дейността на институциите. Проблемите, които се срещат по отношение на проектната дейност е високата мотивация и активност за участие в конкурсите на програма Хоризонт, без успеваемост, с изключение на 6та рамкова програма. До сега, практиката е била, института да участва като партньор.

Възможно решение е да се прояви по-голяма активност за иницииране на партньорства за даден конкурс и подбор на партньорите, темите и ролята в проекта, така, че да се изработват по-качествени проекти. Работата с добри консултанти също е едно от възможните решения в търсената посока. Друга задача за разрешаване на отбелязания проблем е повишаване на административния капацитет за управление на мащабни проекти.

Наблюдаваните тенденции от 2010 година, когато институтът беше реформиран и обединен, е повишаване на външно финансираните проекти за сметка на бюджетно финансираните. Тази тенденция се поддържа от малка група изследователи. **Задача на бъдещото управление е включването на повече учени в ангажимента за привличане на финансови средства чрез проектно външно финансиране. Последното е основен мотивационен компонент за младите учени в ИИНЧ.**

СТРУКТУРА НА ИИНЧ

Институтът за изследване на населението и човека се състои от *два департамента*: Департаментът по демография се състои от секциите: „Възпроизводствени процеси и структури на населението“ и „Икономическа и историческа демография“. Департаментът по психология се състои от секциите: „Психология на личността и методология на психологичното измерване“, „Социална, трудова и консултативна психология“ и „Психология на развитието и здравето“.

В таблица 1 е представен щатния състав по секции, длъжности и възрастова характеристика.

Табл. 1. Щатен състав на ИИНЧ

Институт за изследване на населението и човека				
Департамент „Психология“			Департамент „Демография“	
Секция „Психология на личността и методология на психичното измерване“	Секция „Социална, трудова и консултативна психология“	Секция „Психология на развитието и здравето“	Секция „Икономическа и историческа демография“	Секция „Възпроизводствени процеси и структури на населението“
2 професори 4 гл.асистенти 1 специалист/ психолог	2 професори 1 доцент 6 гл.асистенти 1 асистенти 2 специалист/ психолог	3 доцента 1 гл. асистент	2 професори 3 доцента 2 гл.асистента 2 асистента	3 професори 2 доцента 4 гл.асистента
2 вакантни – обявени конкурси	2 вакантни- Конкурс ще бъде обявен септември	2 вакантни места – обявени места, но не приети	½ вакантно място	½ вакантно място
49,4 г. средна възраст	48,5г. средна възраст	48г. средна възраст	46,5г. средна възраст	50г. средна възраст

Анализът на структурата на института се отнася до съществуващите към настоящия момент секции и до характеристиките на щатния състав. Веднага прави впечатление добрата възрастова характеристика на ИИНЧ. На лице е разлика между двата департамента по възможности за привличане на млади изследователи.

Департаментът по демография се състои от две секции, които са балансирано структурирани и разработват изключително значими проекти за разрешаване на демографския проблем в страната. Примерни проекти на учени от департамента са:

- „Мерки за преодоляване на демографската криза в република България (2017-2018,"Влиянието на пандемията от Covid-19 върху ромите и жителите на големите градски гета (2020-2021)",
- „Колко са социални социалните държави в стареещa Европа? Типологизация според дългосрочната грижа (2020-2023),
- „За официалния език на република Северна Македония (2020),
- „Имиграционен натиск върху България и потенциални демографски ефекти (2015-2018),
- „Медийни репрезентации за ромите (2014-2017),
- „Възрастните хора в България – възможности за включване в контекста на техните нагласи и потребности (2012-2020).

Международни проекти:

- „Социална оценка на изпълнението на общинския план за развитие на община Борован (2014-2020).
- Мерки за ускорено социално-икономическо развитие на общината през следващия програмен период (2019). Проектът е финансиран от Съвет на Европа,
- „Оценка на българо-швейцарската програма за насърчаване на социалното включване на роми и други уязвими групи (програма Zov)/(2018-2019). Проектът е финансиран от българо-швейцарската програма за социално

включване на ромите и други уязвими групи „Здраве и образование за всички"

- „Изготвяне на годишен доклад за България за политиките и практиките за отпуските (2017, 2018, 2019, 2020). Проектът е иницииран от Международната мрежа за политики и изследвания в областта на отпуските. Докладите за всички страни, вкл. и за България са публикувани на уебстраницата на мрежата.
- „Социална оценка на изпълнението на общински планове за развитие и интегрирани планове за градско възстановяване и развитие на общини, участващи в програма Romact на ЕК и ЕС (2018-2019).

Прави впечатление значимата научна проблематика, разработвана в департамента. Предвид акцентът в политическото говорене върху демографския проблем и наличието на институции, които професионално се занимават със събиране на данни, тяхното обработване и анализиране (ИИНЧ и НСИ), е необходимо повишаване на капацитета на департамента. Към момента има проблеми с привличането на млади изследователи и кандидати за докторските програми. Причините са ниското заплащане и в същото време добрите възможности, които се предлагат на завършилите специалностите, необходими за демографския състав, а именно – социолози, статистици, икономисти и историци. Както се забелязва, специалност демография у нас не съществува, въпреки усилията, които положихме с колегите преди 7 години за създаването й. За реализирането на тази изследователска сфера се изисква комплексно знание. **Усилието за привличане на млади изследователи и по-доброто представяне на възможностите, които дава работата в ИИНЧ, както и привличането на повече средства, са условия за подобряване на научния капацитет на департамента. В допълнение, усилията за създаване на магистърска програма по демография и нейното успешно стартиране, особено на фона на необходимостта от такива специалисти в общините, е необходимо да продължи.**

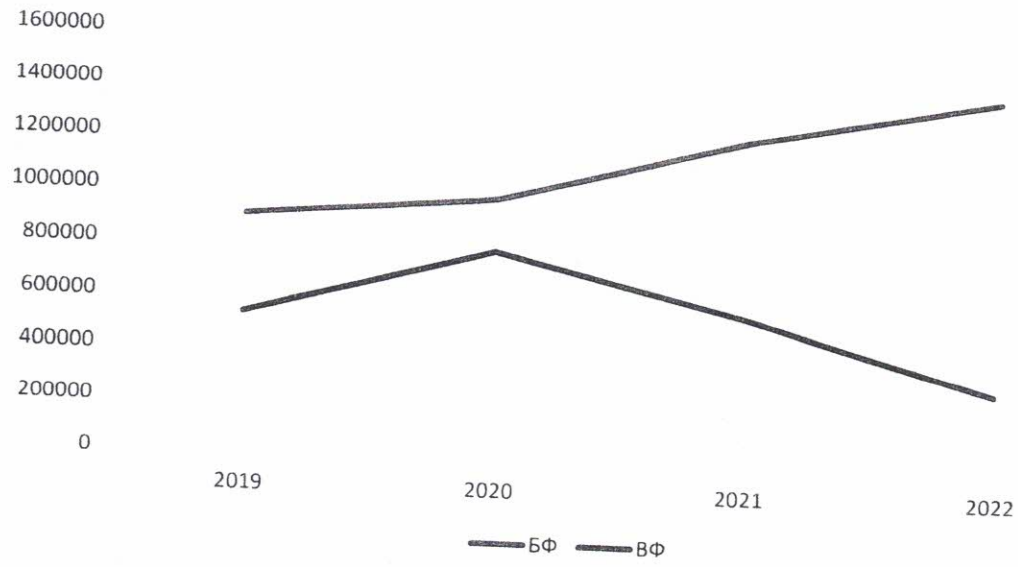
Относно структурата на департамента, би трябвало да се помисли по въпроса за формирането на още една секция по социална демография. В тази посока е и препоръката на акредитационната комисия, по-точно за формиране на секции на основата на научните направления в системата за оценка и акредитация.

Департаментът по психология се състои от три секции – „Психология на личността и методология на психологичното измерване“, „Социална, трудова и консултативна психология“ и „Психология на развитието и здравето“. Съставът на психолозите е по-голям, така както е унаследен от преди последната реформа в БАН. Секциите са три, но не са добре балансирани. Причината е, че секция „Социална, трудова и консултативна психология“ е съставено от 2 преди това съществуващи секции, сред които „Трудова и организационна психология“. Към момента тази сфера изпитва кадрови дефицит, въпреки че колегите именно от нея са сред създателите ѝ и в БАН и в СУ. Повечето хабилитирани в университетите, където тази дисциплина се преподава, са докторанти на наши колеги от института. Трябва да се подчертае, изключителното място на тази сфера от психологията в психологическата практика и успеваемост на икономическите предприятия, особено когато сме в период на трансформация на приоритети и начин на работа. Т.е. **задача на бъдещото развитие на структурата и капацитета трябва да включва отделянето на трудова и консултативна психология в самостоятелна секция. Това е свързано с приближаването на процедурите по хабилитация на 2ма от главните асистенти в настоящата секция и оценка на въздействието от направеното преструктуриране.**

ФИНАНСИРАНЕ НА ИИНЧ

Бюджетната субсидия на ИИНЧ постепенно, плавно нараства за периода 2019-2021 г. Съответно – 2019 – 906674 лв., 2020 – 988630 лв., 2021 – 1 232900 лв. и 2022 – 1409579 лв.. Институтът полага целенасочени усилия за привличане на средства от външни източници чрез външно финансирани проекти и платени експертизи към вътрешни и международни институции. От графика 1, се вижда допълнителното финансово обезпечаване работата на учените и нуждите на института от така описаните източници.

Графика 1: Финансиране на ИИНЧ

Съответно – 2019 – 537488 лв., 2020 – 792490 лв. 2021 – 570760 лв. и 2022 – 300000 лв. без спечелените проекти за издръжка на списанията и тези – за млади учени и постдокторанти. Ясно се вижда намаляването на външното финансиране през 2021г. Една от причините е Ковид пандемията, която повлия на редовното финансово функциониране на програмите, институциите, които ги управляват и работата на учените. Последвалата икономическа и финансова криза стагнира вътрешните източници и насочи повече средства за изследване на Ковид – 19 и

неговите последствия. ИИНЧ беше първата научноизследователска организация в България и една от първите в Европа, която започна изследване на последствията с международния проект „Стрес и справяне с него в условия на разпространяваща се инфекция от коронавирус“ изцяло без външно финансиране, обединявайки изследователския интерес на колеги от Швеция, Китай, Бразилия, Италия и Израел. По-късно тематиката се утвърди с проектите, които спечелихме към ФНИ - „Социалнопсихологични ефекти на кризата, породена от COVID-19: възприет стрес и динамика на преживяванията”, „Здравни и психосоциални дългосрочни ефекти и копинг ресурси при тежко или критично преболедували Covid-19: качествено изследване“ (2022-2024), като проектът е финансиран от Alliance of international science organizations (ANSO) по програма за съвместни изследвания - 2021 г. (anso-cr-pp-2021-10) и „Здраве и благополучие на юношите в условията на пандемията от covid-19: ефекти върху психичното здраве, здравното поведение, социалните взаимодействия и академичната мотивация и успеваемост, модерирани от личностните особености“ (2021-2024), финансиран от ФНИ. С изброяването на отбелязаните проекти се забелязва стремежа към поддържане в отчетения труден период на външните приходи за института, както и актуалността на проблематиката, ориентирана към приоритетите на обществената ситуация. Освен това могат да се отбележат външно финансирани проекти за обучение в програма за справяне с агресията в училище по методика, разработена от ИИНЧ, подкрепена от МОН и изследване на проблема с емиграцията с разработване на политики за преодоляването й.

В контекста на изброените проекти, трябва да се отбележи, че Департамент „Демография“ работи по изключително важни проекти като тези за процесите в Северна Македония, експертизи за Световната банка и изследване проблема на отложените раждания. Има обаче дисбаланс във външното финансиране на проекти от департамента, което е по-малко в сравнение с това в департамент „Психология“. **Задача на бъдещото управление на ИИНЧ е стимулиране и подпомагане на Департамент „Демография“ за привличане на външни средства, както и**

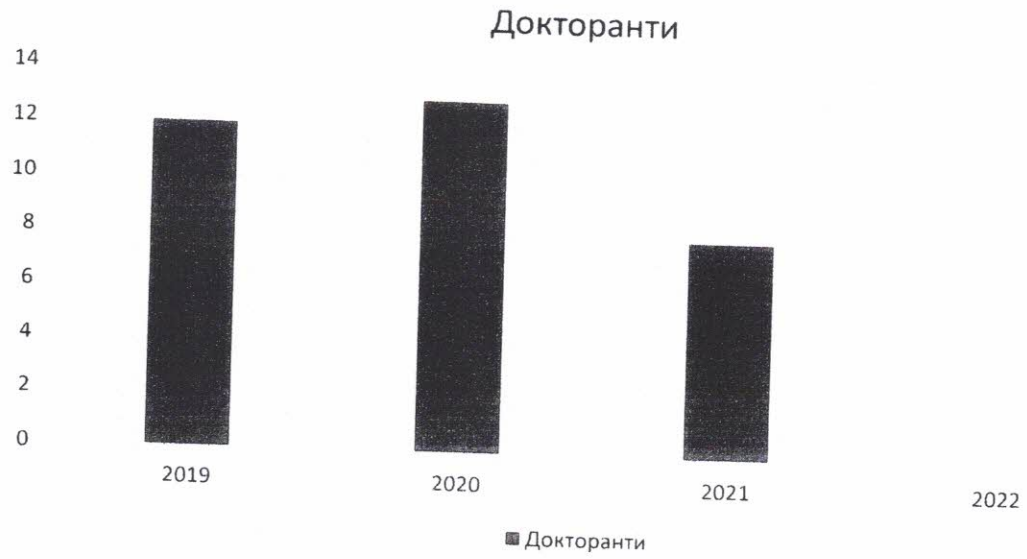
разработването на повече проекти в колаборация между двата департамента за постигане на ефективно и реално сътрудничество.

Основна задача на управлението на ИИНЧ е активиране на усилието за участие в проекти към програма Хоризонт Европа, което да увеличи капацитета (експертен и финансов) на института.

ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

В ИИНЧ работят 18 хабилитирани учени. Те подготвят между 8 и 13 докторанта за изминалия период. Графика 2 показва намаляване на обучаваните докторанти през 2021 г., което показва необходимостта от привличането на повече кандидати за обявяваните докторантури, както и мотивирането на учените за поемане на повече ангажимент по посока на образователна дейност. Причината за наблюдавания спад може да се припише на Ковид пандемията, но е очевидно, че има достатъчно хабилитиран състав за повече докторантски процедури. Необходимо е да се отбележи по-малкия интерес към демографските теми, причините за които се спрях по-горе. Предоставянето на информация в университетите, които подготвят релевантни специалисти, е основно условие за привличане на кандидат докторанти.

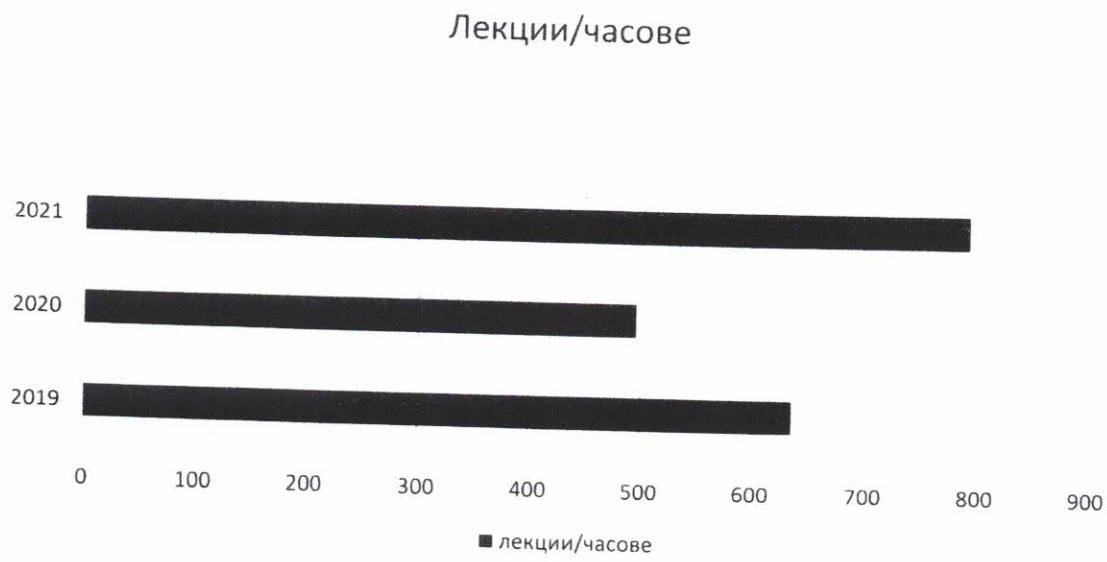
Графика 2

Привличането на докторанти е пряко свързано с преподавателската дейност на учените от ИИНЧ във висши училища. Графика 3 показва нарастващия интензитет на лекционна дейност. Лекции в различните клонове на психология се

водят във всички основни университети в страната, особено тези, които са в София – СУ, НБУ и УНСС.

Графика 3

Ползата за ИИНЧ от лекционната дейност е разпространение на знанието, което се придобива чрез изследвания сред младите специалисти, както и **възможността да се привлича интереса към научните изследвания в сферата на психологията и демографията.**

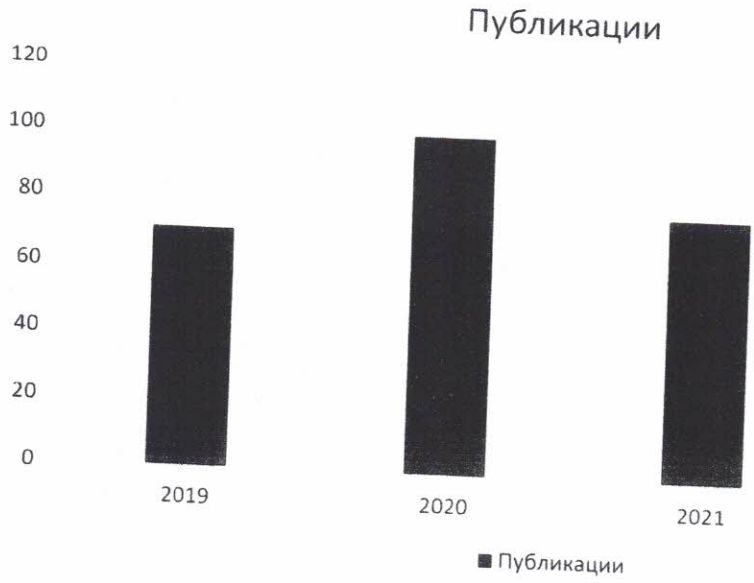
Специално трябва да се подчертае работата по разработване на методика за преодоляване на проблемите свързани с агресия в училище. На основата на изследвания, проведени на 3 етапа, беше изработена система, която обхваща превенция и интервенция на проблема, специфицирана за трите образователни нива. Тя беше отпечатана и съответно, беше организирано обучение (тренинг) на над 700 училищни психолози и директори в прилагането й. На практика, това е единствения разработен системен подход за работа с проявите на агресия в българското училище.

Именно, последно отбелязания проект, дава самочувствие и поставя ИИНЧ в позицията на създаващ качествени методи за решаване на системни проблеми в образованието.

ПУБЛИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Публикационната дейност на колегите в ИИНЧ показва динамика с намаляващ интензитет за 2021 г. Приписването на причини на Ковид пандемията не е достатъчно убедително, тъй като промяната към работа в т.нар. хоумофис е промяна на стереотипа, но не и на възможността да се работи. (Графика 4)

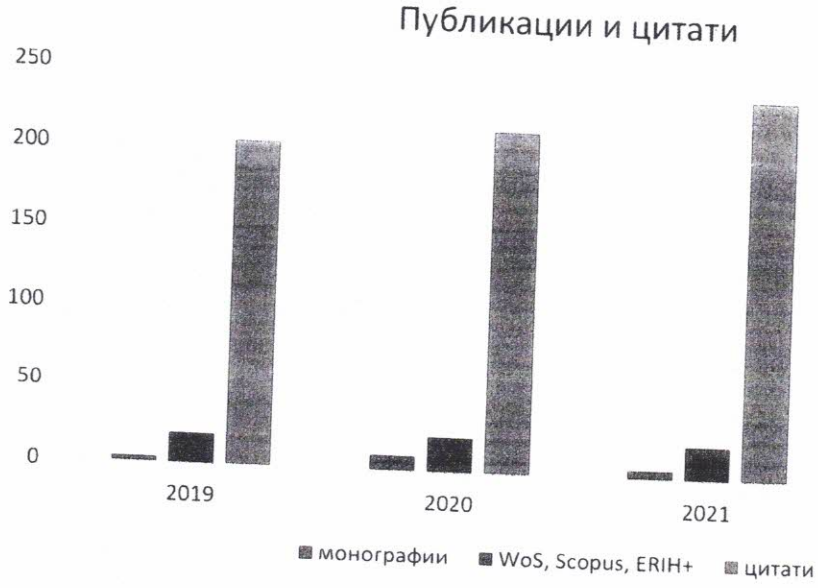
Графика 4

Анализът на характеристиките на публикациите показва постепенно и плавно увеличаване на публикациите в Web of Science, Scopus или ERIH+, както и на цитатите в тези бази данни (Графика 5). Департамент „Демография“ показва по-добри резултати по отношение публикации в списания с добър импакт фактор. Част от причините за това са, че определени тематики като изследванията в сферата на малцинствените общности (демография) или психичното здраве (психология) са с приоритет в публикациите. Но, въпреки всичко, общият резултатът не е удовлетворителен. Обективните пречки за повече публикации в Web of Science и Scopus е трудното и бавно преминаване през процедурите на списания в сферата на

обществените науки с добър импакт фактор. Списанието на ИИНЧ „Психологични изследвания (на Балканите)“ е индексирано в ERIH+. Това е стъпка към по-добрата разпознаваемост на изследванията, публикувани в него. Провежданата нова политика, стартирала през 2022 г. се надявам да донесе по-добри резултати за включване на списанията на ИИНЧ в големи бази данни в контекста на кандидатстването им за рефериране в Web of Science и Scopus.

Графика 5

Задача на управлението на ИИНЧ е създаване на условия и ясна финансова обвързаност на разпределението на средствата по К2 в съответствие с публикациите в издания с импакт фактор, което се прави и сега. Но, тези средства трябва да използват повече за стимулиране на публикационната дейност чрез създаване на механизъм за улесненията й. Допълнително е необходимо новата политика на списанието „Психологични изследвания (на Балканите)“ на open access, да обхване и сп. „Население“, за да се разшири възможността за публикуване и в наши, реферирани списания, както и да направи публикациите ни по-видими.

ИЗДАВАНИ СПИСАНИЯ

От 2022 г. *сп. Psychological Research (in the Balkans) Journal (PsyRB)* предоставя незабавен отворен достъп до съдържанието си на принципа, че предоставянето на изследванията свободно достъпни за обществеността, подкрепя по-голям глобален обмен на знания.

През годините списанието непрекъснато се разраства и получава все по-голям интерес от страна на автори, базирани не само в Европа, но и по света: Университета Отна Тенеси, САЩ, Държавния университет – Орегон, САЩ, Университета на Западна Австралия, Пърт, Свободния университет – Амстердам, The Холандия, Университет в Осло, Норвегия, Папски католически университет в Саламанка, Университет в страната на баските, Испания, Софийски университет, България, Университет в Битоля, Македония, Св. Кирил и Методий в Скопие, Македония, Нишки университет, Сърбия, Южноукраински държавен педагогически университет, Одеса, Факултет по здравеопазване в социалните науки, Единбургски университет, Факултет по философия, психология и езикови науки, Единбургски университет, Музикален отдел и експресия на тялото, Университет Комплутенсе в Мадрид, Университет на Силезия, Катовице, Полша (Институт по образование), Факултет по изкуства и образователни науки и др.

Започва да се индексира от различни престижни бази данни в ERIH PLUS, Google Scholar и е включена в базата данни на Central and Eastern European Online Library (CEEOL). От 2022 г. списанието изцяло променя политиката си, като преминава към правилата за приемане, рецензиране и публикуване на open access.

Списание „Население" е единственото академично периодично издание по демография в България. В него се публикуват оригинални изследвания, отнасящи се до развитието и възпроизводството на населението, както и свързани с влиянието на икономически, социални, медицински, исторически, психологически и други фактори. В списанието се публикуват резултати от емпирични изследвания, методологически и теоретични разработки, както и преводни статии на чужди автори. Основна задача на списанието е да представя актуалните демографски

проблеми и резултатите от изучаването им, да осигури пространство за научни дебати и да информира органите на управление и широката публика в страната.

Списанието излиза в два редовни броя годишно. Допълнителни специализирани тематични броеве се издават по решение на редакционната колегия.

Списание "Население" е включено в базата данни на Central and Eastern European Online Library http://www.ceeol.com/

Политиката на *списание Psychological Research (in the Balkans) Journal (PsyRB)* за отворен достъп е необходимо да се прехвърли и към сп. Население, за да се направят по-категорични стъпки към успешно включване в реферирани бази данни, както и изследванията на колегите да имат по-голяма видимост . Основна задача към настоящия момент е привличането на повече членове на редакционната колегия и външни рецензенти от Балканския регион. Друга посока на усилие е добрия английски редактор, който може да гарантира качество на научния език.

ВРЪЗКА С ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ И МЕЖДУНАРОДНИ МРЕЖИ

ИИНЧ има дългогодишни взаимоотношения с редица институции, организации и висши учебни заведения. Учени от института участват в дейността на съвети, комисии и работни групи към различни български държавни институции, както и в дейността на организации от неправителствения сектор. ИИНЧ поддържа трайни сътрудничества с редица български висши учебни заведения, като Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Университета за национално и световно стопанство, Нов български университет, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ и др. Сътрудничество се поддържа и с редица институти на БАН, Националния статистически институт, Института по психология на МВР, Военната академия „Г. С. Раковски“, Националния център по обществено здраве и анализи, Национална библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“, Държавна агенция „Архиви“, музейната мрежа в страната и др.

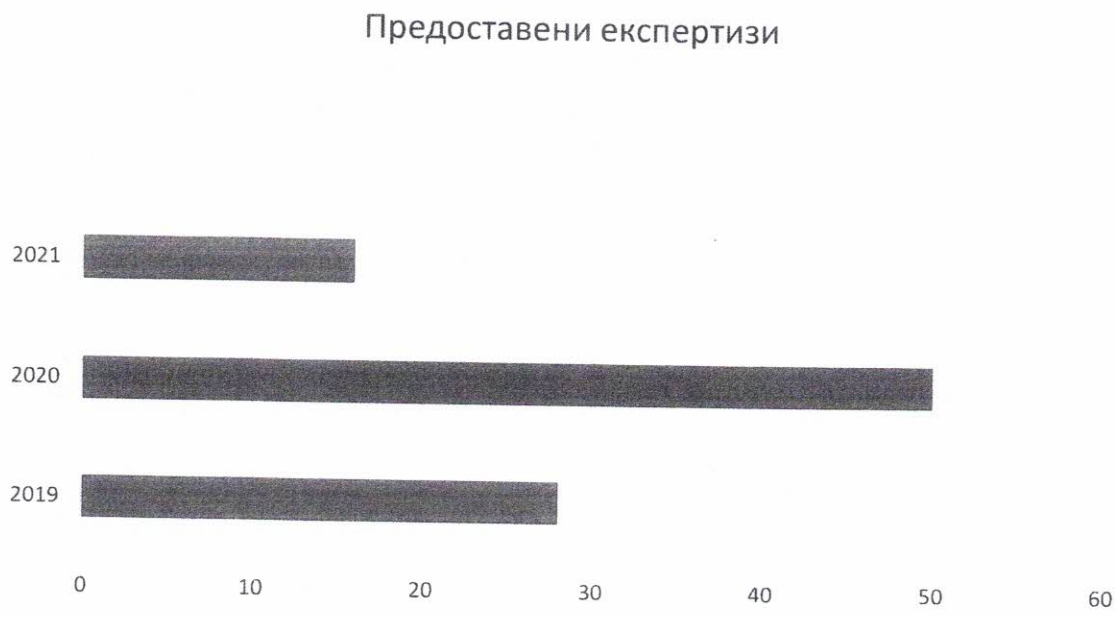
ИИНЧ си сътрудничи и с международни академични структури, организации и университети (като Кримския федерален университет, Университета в Упсала, Швеция, Института по антропология „Франциск И. Райнер“ при Румънската академия и др.), с които се осъществяват съвместни научни прояви и проекти. От години прави експертизи за Световната банка.

От друга страна съвместната работа с държавни институции също е на много добро ниво. ИИНЧ прави изследвания и експертизи за МС, МОН, МТСП, Министерство на здравеопазването и Министерство на транспорта.

Графика 6 показва динамиката на предоставените експертизи на различни институции, като отново се отбелязва спад през последния отчетен период. Както отново отбелязахме по-горе, една от причините е последващ ефект от Ковид пандемията, но в съчетание тук могат да се добавят фактори като политическата, икономическа и финансова кризи, които в голяма степен пренасочиха вниманието на институциите към ситуационни проблеми и изместиха системната работа по

прогнозиране и планиране. Така изследователската и експертна дейност, която се осигуряваше от колеги в ИИНЧ се намали.

Графика 6

Добрата съвместна работа с българските институции се определя от поддържане на ефективна комуникация с тях. Т.е. необходимо е тази комуникация да се засили. Второ – работата по подготовката на проекти към Европейските програми, създава добри изследователски мрежи, които трябва да се запазят и доразвият. Трето – необходимо е да се засилят съвместните изследвания с колеги от другите образователни и изследователски институции в страната, което ще даде тласък на междудисциплинарните изследвания и разпознаваемостта на дейността на института в страната.

ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕНОСТТА

ИИНЧ е разпознаваем в обществото чрез лицата, които най-често се показват по медиите – доц. Спас Ташев – по темата със Северна Македония, доц. Стоянка Черкезова и доц. Елица Димитрова – по демографски теми и проф. Антоанета Христова по политически анализи. Необходимо е обогатяване на лицата, т.е. увеличаване кръга на учени, които достигат до медиите и са желани за събеседници. **За тази цел трябва да се въведе включване в изискването за завършване на тема допълнителни етапи за обсъждане, а именно – значимост за обществото на получените резултати и тяхното разпространение чрез колегата, който изпълнява позицията на ПР в института. Преди това е добре да се проведе обучение на колеги за публично говорене.**

Належащо е и осъвременяването на сайта на ИИНЧ. Той е богат на информация, но от гледна точка на структура и дизайн е необходимо обновяването му.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Приоритети

От направения анализ, могат да се изведат следните приоритети на управлението на ИИНЧ за следващия четири годишен период:

- Включване на повече учени в ангажимента за привличане на финансови средства чрез проектно външно финансиране;
- Усилие за привличане на млади изследователи и по-доброто представяне на възможностите, които дава работата в ИИНЧ;
- Отделяне на трудова и консултативна психология в самостоятелна секция, както и социалната демография;
- Стимулиране и подпомагане на Департамент „Демография“ за привличане на външни средства, както и разработването на повече проекти в колаборация между двата департамента за постигане на ефективно и реално сътрудничество;
- Активиране на усилието за участие в проекти към програмите на ЕС, което да увеличи капацитета (експертен и финансов) на̀ института;
- Затвърждаване на ИИНЧ в позицията на създаващ качествени методи за решаване на системни проблеми в образованието;
- Създаване на условия и ясна финансова обвързаност на разпределението на средствата по К2 в съответствие с публикациите в издания с импакт фактор;
- Допълнително е необходимо новата политика на списанието „Психологични изследвания (на Балканите)“ на open access, да обхване и сп. „Население“, за да се разшири възможността за публикуване в наши, реферирани списания;
- Привличането на повече членове на редакционната колегия и външни рецензенти от Балканския регион, предвид нишата, която заема сп. Психологични изследвания;
- Включване в изискването за завършване на тема допълнителни етапи за обсъждане, а именно – значимост за обществото на получените резултати и тяхното разпространение чрез колегата, който изпълнява позицията на ПР в института. Преди това е добре да се проведе обучение на колеги за публично говорене.

„Как гледаш на даден проблем е много по-важно, отколкото самият проблем. За това винаги мисли позитивно и превръщай проблема във възможност.“